

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 16/2013-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2013 predbežne prerokoval návrh Okresného súdu Bratislava II, zastúpeného sudkyňou JUDr. Paulínou Pacherovou, na začatie konania o súlade § 16 ods. 6 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 568/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a takto

r o z h o d o l :

Návrh Okresného súdu Bratislava II odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 27. februára 2013 doručený návrh Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“), zastúpeného sudkyňou JUDr. Paulínou Pacharovou, na začatie konania o súlade § 16 ods. 6 zákona č. 527/2002 Z. z., o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 568/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“), s čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z obsahu návrhu vyplýva, že pred okresným súdom prebieha od 18. februára 2011 sp. zn. 23 Cb 50/2011 konanie o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Návrh na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby podali spoločnosť Y., a. s., B., a I. L., B. (ďalej len „navrhovatelia“), proti spoločnosti D., a. s., B. (ďalej len „odporca v 1. rade“), a proti spoločnosti R., C. (ďalej len „odporca v 2. rade“).

Neplatnosť dražby konanej 29. novembra 2010 o 10,00 h videli navrhovatelia „*v podhodnotení nehnuteľností ocenených znaleckým posudkom, ktorý na účel dobrovoľnej dražby obstaral odporca v 1./ rade*“. Spočiatku bola totiž dražba určená na 15. jún 2010 so stanovením najnižšieho podania 8 000 000 €, od nej však odporca v 1. rade na žiadosť odporcu v 2. rade upustil „*pre námietky navrhovateľov k oceneniu nehnuteľností*“. Na účely spornej dražby boli potom nehnuteľnosti (záloh) znalcom ocenené na 7 210 000 €. Napokon boli nehnuteľnosti na dražbe 29. novembra 2010 „*vydražené odporcom v 2./ rade za sumu 5.000.000 €, ktorá na základe rozhodnutia odporcu v 2./ rade tvorila najnižšie podanie*“.

V predmetnom konaní potom „na otázku súdu, prečo bolo už pri prvej dražbe najnižšie podanie stanovené pod cenu určenú znaleckým posudkom..., právni zástupcovia odporcov uviedli, že takýto postup dovoľuje § 16 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý umožňuje, aby výšku najnižšieho podania určil, resp. moderoval navrhovateľ dražby“.

Okresný súd v odôvodnení svojho návrhu na podklade citovaného obsahu dôvodovej správy k napadnutému ustanoveniu konštatuje, že «zákonodarca cielene pripustil a vytvoril podmienky, ktoré záložnému veriteľovi umožňujú už v prvom kole dražby znížiť najnižšie podanie pod hranicu stanovenú znaleckým posudkom, a to bez akýchkoľvek objektívnych vedomostí o nepredajnosti nehnuteľností v cene určenej znaleckým posudkom. Zákon záložnému veriteľovi už v procese prvej dražby (prvé kolo dražby) vytvoril priestor na výlučnú dispozíciu s najnižším podaním, a to bez existencie legitímnych ústavných dôvodov oprávňujúcich zákonodarcu na takýto postup. Zákon dáva záložnému veriteľovi výhody na úkor vlastníka nehnuteľností, ktorý sa voči takémuto „legitímnemu podhodnoteniu nehnuteľností“ nemôže brániť.». Podľa názoru okresného súdu „zákon nemôže nedostatočnými, liberálnymi a nejasnými podmienkami umožňovať záložnému veriteľovi ľubovoľné nakladanie s výškou najnižšieho podania už v prvom kole dražby. Ustanovenie § 16 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách, v jeho platnom znení, podľa názoru súdu umožňuje záložným veriteľom ústavne nekonformným spôsobom využiť dolnú hranicu predajnej ceny nehnuteľnosti (ktorá mala slúžiť na ochranu vlastníkov) vo svoj prospech tak, že znížením najnižšieho podania (prípustné už v prvom kole) dosiahnu nadobudnutie nehnuteľnosti za výhodnejšiu cenu pri súčasnom vyššom zostatku dlhu, ktorý má dlžník (vlastník nehnuteľnosti) povinnosť záložnému veriteľovi naďalej plniť.“.

Porovnávajúc dobrovoľnú dražbu s dražbou realizovanou pri výkone exekúcie a citujúc vybrané rozhodnutia ústavného súdu okresný súd dôvodí, že napadnuté ustanovenie «umožňuje záložnému veriteľovi rozhodovať o cene nehnuteľnosti napriek tomu, že v zmysle tohto zákona záložný veriteľ môže byť nielen navrhovateľom dražby, ale súčasne aj dražiteľom a vydražiteľom, ako tomu bolo v predmetnej právnej veci, kde zmluvný záložný veriteľ (odporca v 2./ rade) bol jediným dražiteľom a vydražiteľom. V súlade so „zákonným oprávnením“ si tak sám pre seba určil výšku najnižšieho podania,

od ktorého sa začínalo dražiť.». Kritizované ustanovenie zákona o dobrovoľných dražbách tak podľa názoru okresného súdu garantuje záložnému veriteľovi právo, ktoré „nemožno... považovať za legitímne a ústavne konformné oprávnenie, nakoľko toto ustanovenie v jeho platnom a účinnom znení nevytvára žiaden garancie ani obmedzenia (kontrolný mechanizmus) v okolnostiach, za akých ho záložný veriteľ môže použiť“.

Okresný súd navrhuje, aby ústavný súd o predložennom návrhu nálezom takto rozhodol:

„Ustanovenie § 16 ods. 6 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení účinnom od 1.1.2009 nie je v súlade s čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1, 3, 4 Ústavy SR a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Ústavný súd 14. marca 2013 vyzval okresný súd na doplnenie návrhu o prílohy preukazujúce postup podľa čl. 144 ods. 2 ústavy a súvislosť napadnutého ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách s rozhodovacou činnosťou okresného súdu v označenom konaní. Na ten účel si ústavný súd vyžiadal aj spis vo veci sp. zn. 23 Cb 50/2011.

Okresný súd doplnil svoj návrh v súlade s výzvou ústavného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 25. marca 2013. Z jeho obsahu vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 23 Cb 50/2011-672 z 22. februára 2013 prerušil predmetné konanie do rozhodnutia ústavného súdu o návrhu podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy. Zároveň okresný súd uviedol, že *„ust. § 16 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách, je nutné v prejednávanej veci 23Cb 50/2011 priamo aplikovať, a to v súvislosti s posudzovaním žalobcami namietanej nesprávnosti ocenenia nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dobrovoľnej dražby a následného zistenia, či v prípade správnosti ocenenia dražených nehnuteľností, bola výška najnižšieho podania znížená v rozmedzí stanovenom § 16 ods. 6 cit. zák.“*.

Odporca v 2. rade doručil 15. apríla 2013 ústavnému súdu *„Stanovisko k návrhu na zaujatie stanoviska k súladu právnych predpisov s Ústavou SR“*. Poukazuje v ňom

na nepresnosti návrhu okresného súdu, na nesplnenie procesných podmienok na konanie o tomto návrhu, ako aj na jeho vecnú nedôvodnosť. Domnieva sa, „že tu existujú jasné dôvody pre odmietnutie Návrhu Ústavným súdom...“.

II.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 144 ods. 2 ústavy ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy ústavný súd začne konanie, ak podá návrh na začatie konania súd.

Podľa § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak osoby uvedené v ustanovení § 18 ods. 1 písm. a) až e) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily..., môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou. Podľa § 19 zákona o ústavnom súde sa súdom podľa ustanovenia § 18 ods. 1 písm. d) uvedeného zákona rozumie príslušný senát alebo samosudca.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, pričom skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (PL. ÚS 3/98, PL. ÚS 16/02) vyplýva, že okrem iných procesných náležitostí aj samotné prerušenie konania je procesným predpokladom na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov všeobecným súdom. Tento procesný predpoklad všeobecný súd preukazuje uznesením, ktoré obsahuje výrok o prerušení konania.

Z citovaného čl. 144 ods. 2 ústavy vyplýva, že podaniu návrhu na ústavnom súde predchádza povinnosť všeobecného súdu prerušiť konanie („konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1“). Ústavný súd už konštatoval, že za prerušené konanie je potrebné považovať stav právne perfektného prerušenia konania, ktorý nastáva až po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o prerušení konania. Za prerušené totiž nemožno považovať konanie, ak proti uzneseniu o prerušení konania je možné podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), účastník konania toto svoje právo využil a k času predbežného prerokovania návrhu ústavným súdom nebolo o tomto odvolaní rozhodnuté (PL. ÚS 7/2012). Ak je potom prerušenie konania procesným predpokladom na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, treba návrh trpiaci vadou neprávoplatného prerušenia konania v čase rozhodovania ústavného súdu odmietnuť z dôvodu nesplnenia predpísaných náležitostí.

Ústavný súd z obsahu vyžiadaného spisu vo veci sp. zn. 23 Cb 50/2011 zistil, že okresný súd rozhodol o prerušení konania uznesením č. k. 23 Cb 50/2011-672 z 22. februára 2013, ktoré bolo v ten istý deň vypravené na doručenie účastníkom konania. K doručeniu predmetného uznesenia všetkým účastníkom (resp. ich právnym zástupcom)

došlo 28. februára 2013. Odporca v 2. rade však 15. marca 2013 (teda v posledný deň zákonnej lehoty) doručil okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania, v ktorom formuluje názor o potrebe najprv konanie prerušiť a až následne podať návrh ústavnému súdu. Preto namieta, že okresný súd „*postupoval v rozpore s... § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Vydanie Uznesenia odôvodnil tým, že Konanie prerušil práve z dôvodu, že už podal na ÚS SR návrh na zaujatie stanoviska.*“. Súdnej kancelárii bol 19. marca 2013 daný pokyn na doručenie odvolania odporcu v 2. rade ostatným účastníkom konania a na následné predloženie spisu na účel vypracovania predkladacej správy. Okresný súd potom 25. marca 2013 doručil súdny spis ústavnému súdu.

Z rekapitulovanej chronológie zistenej z vyžiadaného súdneho spisu považoval ústavný súd za preukázané, že v čase doručenia návrhu okresného súdu ústavnému súdu (27. februára 2013) nebolo konanie vedené pod sp. zn. 23 Cb 50/2011 právoplatne prerušené. Tento stav pretrváva aj naďalej, keďže jeden z účastníkov konania podal odvolanie majúce za následok odklad právoplatnosti uznesenia o prerušení konania, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd (§ 206 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov). O podanom odvolaní nebolo ani v čase rozhodovania ústavného súdu o návrhu v rámci jeho predbežného prerokovania rozhodnuté.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že podaný návrh nespĺňa predpísané náležitosti, a preto bolo podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2013